

IN MEMORIAM L. VAN DER SLIK (1899-1986)

'... en mannen als Brakman, Slabber
e.a., och, die hebben de schelpen-
heme! op aarde.'

L. van der Slik, in De Levende
Natuur, jrg. 52 (3), p. 51, 1949

Leendert van der Slik werd op 20 februari 1899 te Rotterdam geboren als jongste in een gezin van negen kinderen. Reeds vroeg verwierf hij een vakkundige handvaardigheid in het timmermansbedrijf en ook de akte Bouwkundig Tekenen wist hij in korte tijd te behalen. Zijn

belangstelling voor de natuur ontwaakte in zijn militaire diensttijd. Hij voelde zich geroepen tot het onderwijs en behaalde de onderwijzersakte, maar de crisisjaren vóór de oorlog haalden een streep door zijn plannen en hij zag zich gedwongen een betrekking te accepteren bij de Gemeentelijke Telefoondienst, later de P.T.T. genaamd, waar hij tot zijn pensionering in 1964 bleef. Tijdens zijn werkzaamheden aldaar slaagde hij voor de akte L.O. Engels. In 1931 trouwde hij met Alida Theodora Scheuerman. Zij kregen twee dochters.

Van der Slik was een socialist van de oude stempel, een man met een grote innerlijke beschaving en veel gevoel voor cultuur en historie. Daarnaast bezat hij een warme belangstelling voor zijn naasten, hetgeen onder meer tot uiting kwam in zijn werk voor de reclassering. Hij was een eenvoudig en binnensmens met uitgesproken opvattingen over bepaalde zaken. Zo voelde hij zich niet gerechtigd om een dier te doden voor zijn collectie en ook vond hij dat bloemen niet geplukt of afgesneden hoorden te worden.

Op een gedenkwaardige avond in november 1948 werd in zijn bijzijn en ten huize van zijn vriend Jacques Voorwinde de Werkgroep Rotterdam van de Nederlandse Malacologische Vereniging opgericht. In 1949 trad Van der Slik ook formeel tot de NMV als lid toe. Na Voorwinde's vertrek in 1951 naar Australië werd hij vanzelfsprekend de leider van de groep en hij was het ook die ons leidde op onze eerste excursie naar de kalkbranderij te Brielle voor het verzamelen van fossiele schelpen. De studie van de Zeeuwse fossielen werd het doel van de Rotterdamse groep en de band die ons allen bond. Van der Slik was vernoocht aan Zeeland, waar hij samen met zijn vrouw vele kampeertochten maakte en zwierf over de stranden. Hij bezocht er Brakman en anderen en maakte kennis met hun vaak indrukwekkende verzamelingen.

Hoe goed herinneren wij ons het intieme huisje aan de Berkendaal te Rotterdam-zuid, met zijn zelfgemaakte schelpenkasten en planken vol boeken; de gastvrijheid en de hartelijke sfeer die daar heersten en waar alles kon. Grote bewondering hadden wij voor zijn vrouw, die ondanks haar lichamelijke handicaps, waarbij o.a. het licht in haar ogen geleidelijk aan uitdoofde, toch ondanks alle tegenslagen vrolijk en optimistisch bleef. Fijne jaren waren het met die groep, waar wij met vreugde en voldoening aan terugdenken.

Het was ook Van der Slik die ons leerde de fossiele schelpen te determineren en te verzamelen en met een onuitputtelijk geduld en kritische instelling gegevens op lijsten noteerde met alle bijzonderheden uit de literatuur, later aangevuld met prachtige tekeningen. Pas na zijn pensionering werd hij zich zijn capaciteiten op tekengebied goed gewaar. Hij tekende met potlood met een nauwkeurigheid die door geen fototoestel wordt bereikt, waarmee hij allerwege bewondering oogstte. Hij was het ook, die het initiatief nam tot de stichting van een gezamenlijke bibliotheek ten behoeve van de studie der mollusken.

In 1963 was Leen van der Slik, haast vanzelfsprekend, mede-oprichter van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie en hij nam met grote vreugde deel aan verzamelacties in Dingen en de omgeving van Antwerpen. Behalve voor de Zeeuwse fossielen kreeg hij grote belangstelling voor andere molluskengroepen, zoals b.v. voor de Miocene Nassariidae, die hij zeer uitvoerig naploos. Ook recent materiaal uit Nieuw Zuid Wales, hem toegezonden door Voorwinde, boeide hem zeer door de vorm- en kleurrijkdom. Zijn collectie breidde zich gestaag uit, zoals b.v. met talloze monsters uit de Craggs van East Anglia, verkregen van Philip Cambridge.

Zijn bijzondere tekentalenten leidden ertoe, dat hij in 1966 mede-auteur werd van de 'fossielenatlas', als opvolger van L.P. Pouderoyen, die door omstandigheden deze serie niet langer kon

illustreren. Helaas, en tot zijn bittere teleurstelling waren de gepubliceerde reproducties van zijn tekeningen in sommige afleveringen niet meer dan een flauwe afspiegeling van de originele afbeeldingen, wat hem er overigens niet van weerhield om met grote ijver door te werken: 'als ik het einde van de serie maar haal!' was een veelgehoorde uitspraak van hem. Tot zijn onuitsprekelijk verdriet moest hij omstreeks zijn tachtigste jaar echter erkennen dat het tekenwerk niet meer ging. Maar groot was zijn vreugde toen er een goede opvolger werd gevonden en zo kon hij tijdens de viering van het vijftigjarig bestaan van de Malacologische Vereniging in 1984 de uitreiking van het laatste deel van de 'fossielenatlas' samen met zijn vrouw bijwonen.

Wegens zijn vergevorderde leeftijd had hij in 1980 al afscheid moeten nemen van de groep waarvan hij zo lang de ziel was geweest. Zijn gezondheid begon snel achteruit te gaan en zijn laatste levensjaren waren erg moeilijk. In het begin van dit jaar moest hij worden opgenomen in een verpleeghuis te Beekbergen, waar hij op 18 augustus 1986 overleed, juist op de dag dat zijn vrouw te Rotterdam werd begraven.

Zijn grote collectie werd volgens zijn wensen verdeeld tussen leden van de Malacologische Vereniging en het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie te Leiden. Zijn boeken gingen naar diverse belangstellenden. De naam Van der Slik werd onlangs vereeuwigd in de door Verduin (1984) nieuw beschreven gastropode *Cingula sliki*, waarbij de auteur schreef: 'In honour of Mrs. and Mr. L. van der Slik, Rotterdam, in whose company I spent many pleasant malacological hours.'

In dankbare herinnering kijken wij terug naar twee goede, hartelijke mensen, die zoveel voor ons hebben betekend. Het was een groot voorrecht hen te hebben gekend. Mogen zij samen aan gene zijde gelukkig zijn.

A.W. Janssen
J.G.B. Nieuwenhuis

Publicaties van L. van der Slik

- L. van der Slik, 1949. De rijke tocht. Met de schelpenzuiger Legma op de Westerschelde.- *De Levende Natuur*, 52(3): 51-59, 13 fig.
- L. van der Slik & J. Voorwinde, 1950. Een pleidooi voor de bestudering van fossiele mollusken van de Westerschelde.- *Correspondentieblad der Nederl. Malacolog. Vereniging*, 36: 291-293.
- C.O. van Regteren Altena, A. Bloklander, L.P. Pouderoyen & L. van der Slik, 1966. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 2.- *Basteria*, 30(4): 54-59, pls 6-9.
- C.O. van Regteren Altena, A. Bloklander, L.P. Pouderoyen & L. van der Slik, 1969. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 3.- *Basteria*, 33(1-4): 11-29, 3 figs, pls 8-14.
- A.W. Janssen & L. van der Slik, 1971. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 4.- *Basteria*, 35(1-4): 41-62, pls 15-26.
- A.W. Janssen & L. van der Slik, 1971. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 5.- *Basteria*, 36(2-5): 171-188, pls 27-33.
- A.W. Janssen & L. van der Slik, 1974. Bemerkungen zu der Astartiden-Fauna des jüngeren Känozoikums des Nordseebeckens.- *Scripta Geol.*, 22: 1-23, 3 figs, 3 pls.
- A.W. Janssen & L. van der Slik, 1974. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 6.- *Basteria*, 38(3-4): 45-81, pls 33-46.

- A.W. Janssen & L. van der Slik, 1978. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 7.- Basteria, 42(4-6): 49-72, pls 47-53.
- A.W. Janssen, G.A. Peeters & L. van der Slik, 1984. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie 8 (slot).- Basteria, 48(4-5): 89-220, pls 54-94.

Taxonomische eenheden, waaraan de naam Van der Slik is verbonden

- Astarte (Isocrassina) omali scaldensis Janssen & Van der Slik, 1974.
- Tridonta (Tridonta) domburgensis Janssen & Van der Slik, 1974.
- Tridonta (Tridonta) zelandica Janssen & Van der Slik, 1974 (= Astarte alaskensis Dall, 1903).
- Cingula sliki Verduin, 1984.

Het echtpaar L. van der Slik en A.T. van der Slik-Scheuerman tijdens de viering van het 50-jarig bestaan van de N.M.V. te Haarlem.
Foto: Simone Verduin.